

GAZETĂ TRANSILVANIEI.

Gazetă ese de 2 ori: Mercurea și Dumineacă, Foi'a, candu concedu ajutoriale. — Pretiul: pe 1 anu 10 fl., pe $\frac{1}{4}$ 8 fl. v.a. Tiere este 12 fl. v.a. pe unu anu său $2\frac{1}{2}$ galbini mon. sunatioria.

Anul XXXVI.

Se prenumera la postele c. si r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie 6 cr. Taxa timbrala a 30 cr. de fiacare publicare.

Nr. 14.

Brasovu 1 Marte 17 Februarie

1873.

Brasovu 28 Fauru 1873.

Dela „Institutulu nostru de creditu „Albin'a“ publicamu mai la vale unu conspectu generale de intrate si esite si totuodata si bilanciul, primulu actu de progressu si care dovedesce conscientios'a si acurat'a portare a computelor. Dupa statute asteptam' numai la finea anului 1873 bilanciul, exactitatea lucrarilor in se dela 10 Apr. 1872 pana la iuchiarea an. 1872, in restimpu numai de 8 lune, ne scose la lumina anticipative starea institutului prin publicarea acestor conspecte.

Dupa informatiunile autentice ce le primiramu deadreptulu, in periodulu memoratu au intratu urmatorele schimbari in personalulu consiliului institutului „Albina“.

Excelenta Sa metropotitulu Vancea n'au primitu alegerea in consiliu din causa, ca importantele-i affaceri nu-i concedu a participa la siedintele consiliului; er' mai dilele trecute a resignatu si d. Timoteu Cipariu din caus'a morbului seu indelungu. In locul loru s'au alesu de membri ai consiliului dd. Vicentiu Babesiu si Ioane Romanu, advocatu in Fagarasius.

Dupa bilanciul alaturatu castigulu curatul alu institutului in cele 8 luni e de **8601 fl. 40 cr.** si afara de aceea unu fondu de resvera de **4264 fl. 20 cr.**, cu totulu asiá der' venitul curatul alu institutului e de **12,865 fl. 60 cr.**. Prin impartirea castigului de 8601 fl. 40 cr. resulta 5% interese si 2½% dividende, cu totulu asiá der' 7½% pe séma actionarilor, folosu dupa capitalulu ce l'au respunsu la institutu pana in 31 Decembre 1872. Din castig adauganduse in sensulu statutelor 10% la fondulu de resvera, acestu'a cu 1 Ianuariu 1873 crescù la sum'a de **4595 fl. si 28 cr.**, er' pentru scopuri de binefacere au remas **165. 54 cr.**.

Fondulu de garantia alu reuniunilor de creditu incassatu intregu a fostu cu 31 Decembre tr. de **30, 102 fl. 50 cr.**

Cifrele conspectului generalu de intrate si esite suntu destula dovèda de activitatea desvoltata si de des'a circulatiune a capitalului. Cu unu capitalu effectivu abia de 150,000 fl. s'au facutu in 8 luni unu revirementu de cassa de 755,000 fl. 42 cr. Numai in ramulu escomptului s'au imprumutatu cu totulu 212 845 fl. 61 cr. si s'au incasatu 164.639 fl. 49 cr.

Déca vomu considera timpulu scurtu la 8 luni, capitalulu micu de 90,000 fl., cu care si-a incepputu institutulu activitatea, greutatile incepputului, timpulu si lucrulu multu si greu, ce l'au cerutu organisarea: resultatulu de pana aci e fara indoiela imbucuratoriu. Considerandu mai departe, ca pana la iuchiarea primului bilanciu in sensulu statutelor mai remanu 12 luni de activitate, ca pentru acestu periodu institutulu dispune de unu capitalu intreitu mai mare si de unu apparatu intregu functionandu in tota regul'a: e ca siguru, ca primulu bilanciu legiuittu alu institutului va arata unu resultat, care va intrece asteptarile.

Aceste vedute, se ne redicamu fruntea si se ne punem pe petioarele nostre! Se afla capitale mari de bani publici si particulari depusi cu interes mici, si multi fara securitate. Acum institutulu nostru pelunga ce da interesu de 6% la ba-

nii depusi la elu, pelunga ce ne inlesnesce si de prin locuri departate asiadiarea si aseturarea loru, apoi ca o mama si a poporului de pre sate a intr'odusu inlesnirea, ca in apropiare, pe la reunii de creditu existinte prin tiéra se se inlesnesca fiacare pastratoriu de vreo sumusiora, se aiba indemana a -si asecura banisiorii, si inca pelunga interesu de 6%. Institutulu, o mai dicemu, -si face déra datori'a facia cu romanii. Ore noi ne implinim detori'a nostra facia cu elu, ca sei damu a-ventu a ne ajuta mai, mai multu? Se ne punem man'a pe peptu si se ne intrebamu, déca mai potem avé vreunu indiferentismu intru ai castigá tote resursele si pentru elu!

Cata suma de capitale: fonduri romaneschi, bani particulari, bani dela reuniuni, bani dela fonduri scolari, besericesci, bani pus la privati cu dobenda mica si cari abia se scotu prin ajutoriulu judecatelor, bani, bani romani dati fora garantia la privati, expusi pericolui d'a fi perduiti, cu unu cuventu, cati bani romaneschi ajuta institutele straine, se se 'ngrasiè si se se inaltè la averi colosale, din cari -si facu si institute de cultura strainii?! Ore vomu fi si pe viitoru atatu de nesocotiti, catu se nu concurgemu cu totu banutiulu nostru economisatu la institutele nostre redicate si redicande, de totu feliulu? Nu credu, ca romanii voru mai fi atatu de indiscreti si voru concede a li se mai sapă sub petioarele sale. Acesta o reclama sigura, comoditatea si folosulu fiacarui, der' o reclama si aventulu institutului, ca acele capitale se se adunse si concentre la noi a casa, la institutulu nostru „Albina“, ca se pôta pune in circulatiune sume catu de mari intre ómenii nostri, ca oricare strintratul se pôta afla ajutoriu la momentu: ca numai asia se va pune in petioare poporulu, scapandu de camatariele tirane ale judanilor si de vinderea mosiilor, ma cumparandusi la momentu si mosie preste mosie, avendu acestu ajutoriu la casu intetitoriu nesecatu si inmaritu prin concursulu tuturor romanilor, cu banii ce i au la casse straine.

Numai asia vomu incungiura despoiarea de mosii, numai asia se va poté reapuca si tieranulu a-si agonisi proprietati si a scapa de proletariatu si er' asia -si va intemié si dreptulu politicu, care calaresce pre avere si proprietate! Se ne concentratru poterile spre a ne poté pune pe petioare poporulu, ca atata va fi alu nostru, catu vomu exopera prin incordarile comune ale nostre!

Ramulu imprumutelor impotheclarie inca ar' fi consultu a se deschide, mai vertoru in micu pentru ajutorarea castigarii de proprietati la poporulu orfanu de asemene ajutoria, er' cu timpu fora exceptiune dupa potentia averii institutului; in se afiamu cu cale, ca in privint'a acesta se se lumineze poporulu de timpuriu, ca cunoscundu marile folose, ce potu trage din deschiderea ramului acestu'a, se nu mai stè neci pe unu minutu la indoiela, a sprijini institutulu cu concentrarea capitaleloru loru la fondulu lui, pentrucă se pôta catu mai currundu satisface immenselor trebuintie ale poporului romanu, fara osibire. Hai se damu man'a cu mana, cei cu anima romana, ca numai asia ne va ajuta si Dumnedieu! .

Resultatele activitatii Institutului de creditu si economii „ALBIN'A“ in periodulu dela 10 Apr. 1872 pana in 31 Decembre 1862.

I. Conspectu generale de percepte si erogate.

PERCEPTE:

	fl. cr.
Capitalu de actiuni incassatu	145628 39
Contribuirile actionarilor la acoperirea speselor	2924 53
Efecte de valore	30500 —
Interese dela efectele proprii	780 20
Tiparituri vendutu	208 32
Deposite spre fructificare	37688 20
Imprumute cambiali respunse	164636 49
Interese dela imprumutele cambiali	4752 01
Imprumute de lombardu	11750 —
Interese dela imprumute de lombardu	116 65
Monete vendute	343 63
Incurve la fondulu generalu de resvera	4264 20
Interese de amanare pentru rate de ac-tiuni	29 25
Competintie de timbru	5 05
Interesele contului curentu	13 72
Imprumute respunse prin membru reu-niunilor de creditu	1428 50
Incurve la fondulu de garantia alu reu-niunilor de creditu	30202 50
Interese dupa imprumutele membrilor reuniunilor de creditu	9525 40
Incurve dela debitori diversi	65132 92
	<u>509932 96</u>

EROGATE:

	fl. cr.
Efecte de valore cumparate	40832 72
Interese rebonificate dela acelesi	263 46
Deposite spre fructificare radicate	11514 33
Interese dupa depositele spre fructifi-care	559 24
Schimburi escomptate (imprumute cam-biali)	212845 61
Interese pentru schimburi (cambie) re-escomptate	1314 86
Imprumute de lombardu	7180 —
Interese dela imprumutari de lombardu prin institutu	86 34
Spese de fondare	11145 90
Procurari de mobile — dupa inventariu	2538 54
Monete cumparate	430 18
Spese generale	767 70
Tiparituri	1001 36
Lefile functionarilor, chiri'a, spese de insertiuni, porte si provisiuni	3853 90
Creditori diversi	57426 42
Competintie de timbru	5 60
Imprumute la membrii de reuniuni	151470 —
Contribuirile la fondulu de garantia ra-dicate	100 —
Spesele reuniunilor de creditu	811 52
Starea cassei la centrala fl. 2405.14	5785 28
	<u>509932 96</u>

II. Bilantiulu Institutului de creditu si economii „ALBIN'A“ cu 31 Decembre 1872.

ACTIVE:

	fl. cr.
Rate restante din capitalulu de actiuni incassante pana 1 Febr. 1874	154371 61
Efecte de valore dupa cursulu din 31 Decembre 1872	10332 72
Portfoliul de schimburi (cambie)	48206 12
Imprumute la membrii reuniunilor de creditu	150041 50
Spese de fondare	11145 90
Mobilie	2538 54
Provisiune de tiparituri	600 —
Monete	86 80
Debitori	701 50

Starea cassei la centrala.	2405.14	f. cr.
" " " reununi.	3380.14	5785 28
		383809 87
PASIVE:		
Capitalulu de actiuni	300000 —	
Fondulu de garantia alu reuniunilor de creditu	30102 50	
4% interese la fondulu de garantia alu reuniunilor de creditu	444 72	
Fondulu de rezerva generalu	4264 20	
Creditori	12999 25	
Interese incassate pentru anulu 1873	1224 03	
Castigulu	8601 40	
	383809 97	

Sibiu in 31 Decembre 1872.

Visarionu Romanu m. p. directoru.
Nicolau Petru m. p. cassariu.
Stefanu Lisszay m. p. comptabilu.

Pentru consiliulu de administratiune:

Ioane Hannia m. p. Gregoriu Mateiu m. p.
Comitetulu de revisiune:
Augustu Senor m. p. Ioane Bradu m. p.
Ioane Cretiu m. p.

Aliant'a latino-sleva.

Sub titlulu acest'a publica „La Correspondance Slave“ din Prag'a unu articulu, care merita tota atentiunea. Cestiunea unei aliantie latino-slave a fostu mai de multe ori tratata de catra „Corr. Sl.“, de asta data faptulu proclamatiunei republicei in Spania' ei da indemnii de a face meditatiunile sale despre urmarile posibile si influinti'a ce o poate ave asupra gruparei de aliantie a poporelor, cari apartin celor trei sementie mari europene: celei latine, slave si germane. E forte interesantu, ca slavii, er' acum cu deosebire cei din Austri'a, se occupa multu de ideea unei aliantie latino-slave. Scimu, ca pe timpulu resbelului franco-germanu sympathiele poporelor slave au fostu pe partea francesa, scimu si ce se crede in tota Europa', ca adica amicitia de astazi intre Rusia' si Germania' ar' fi numai un'a dinastica, ca ar' fi a se multumi mai multa sympathie ce domnesce intre cei doi imperat', de catu celei intre poporulu rusu si germanu. Se vedemu acuma cum vorbesce „Corr. Slave“ din punctu de vedere austriacu in articululu seu numitu, care dela unu locu suna asia:

„Noi nu suntem republicani, suntem monarhisti constitutionali, avem unu rege si voimu se ni-lu conservamu, amu voi chiaru alu ave cevasi mai multu decatu lu avem. Apretatiunea ce o facem republicei ispaniole nu poate deci ave nici unu caracteru de partialitate, noi o consideram numai si numai din punctu de vedere alu intereselor europene.

Traim in secululu suprinderilor, evenimentele urmăze un'a dupa alta cu iutiela fulgerulni. Niciodata nu putem dice: faptulu acest'a seu acela e imposibilu, fiinduca diu'a urmatoria ne poate dă o demintire. Imposibilele de astazi este posibile de mane. Asia noi inca nu potem se damu nici o insemnata opiniune unorou diurnale, cari asfirma seriosu, ca atatu in Spania' catu si in Francia' republica este imposibila. Deceas republica nu e posibila trebuie ca altu guvern se fia posibilu in tierele aceste. Care? regatulu? ce feliu de regatul? Totu atatea intrebari, la cari a respunde va fi forte greu.

Pentru acel'a, care voiesce se arunce oprivire preste istoria tieri acesteia de pe la incepulum seculului, e claru, e evidendu, ca regatulu s'a invenchit si nu se poate mai multu sustien. Regatulu este unu principiu, care nu poate exista fara prestigiulu seculariu, care nutresce imaginatiunile si lu face a fi considerat ca unu ce sacru si sanctu. Acestu respectu acestu prestigiul, care inca esiste la noi, nu esiste mai multu in Francia' si Spania'. Decateori veti asiedia acolo unu rege pe tronu, va fi astunsa rovolutiunea sub mantau'a regale; tronu va fi subminatu si aruncat in aeru

la prim'a turburare. Noi nu inventam niciu istorisim numai cele intemplete. O noua restauratiune in tieriile aceste, departe de a pota proba imposibilitatea republicei, din contra preste catuva timpu va servi repetitu de dovada, ca singuru republica e posibila.

Se ne dedamu der' cu ideea acesta, se o acceptam, cu atatu mai multu inca, cu catu ea la noi (in Austri'a) nu poate ave nici o influentia asupra formei guvernului nostru. Pentru acuma acesta idea e cu totulu latina si usioru putem prevede, ca intr'unu timpu mai multu seu mai pucinu indepartat tota ras'a latina va forma o confederatiune republicana. Germania' de securu va fi contribuitu in mare mera de-a grabi realizarea acestei idei; si d. Bismark va tribui sei placă a vede pre fidel'a sa aliata Itali'a, trecandu in castrele inimice.

Eca ipotes'a, care dupa parerea nostra va deve-ni realitate, poate inca mane, eca ipotes'a care trebuiesce se ne absorba tota atentiunea si se ne faca se esaminam atitudinea, care trebuie se-o ia slavii in mediuloculu acestei noua Europi. Dicemus acesta noua Europa; pentru ca atunci cele trei rase vor aparé inca distincte si vai de aceea, care va fi abusatu de forti'a ei pentru a calcă in petiere dreptulu si justiti'a.

Atunci vomu ave se alegem numai intre doua aliantie, ceea a latinilor si ceea a germanilor. Amu desfasiuratu deja tota motivele cari trebuie se ne faca se preferam pe latini. Situatiunea nostra geografica — totudeaua cineva este mai bunu amicu dedeparte, decatu de aproape, — caracterulu nostru, gusturile nostre, interesele nostre tota ne ducu in braciele latinilor. Ne dispensam de enumerarea tuturor ratiunilor cari ne departeza de catra germani caror'a forti'a ne poate supune, der' cari nu potu fi nici odata aliatii nostri. Cu tota aceste in se nu voim se separam interesele nostre de cele ale Austriei. Dupa noi, Austri'a va tribui se prefera aliant'a latinilor celei a germanilor.

Interesele sale o voru forti'o la acesta. Se supunem, ca in fapta Rusia', deja aliat'a marei republice americane, va deveni si aliat'a republicei latine, in ce situatiune, intrebamu, va intra Austria cu cele 16,000,000 slavi ai sei, deca ea va prefera aliant'a germana? A espune faptele insenma a respunde obiectiunilor. De feliu acesta dice in fine „Corr. Sl.“, suntu reflecțiunile, cari ni lea suscitatu proclamati'a republicei in Spania'. Ni se pare ca aceste eventualitati ar' trebui se le de-decugetatu barbatiloru nostri de statu, si sei faca se -si modifice incatuva politic'a."

De ce totu amanamu

a pasi cu demnitate pentru dreptu si pretensiuni in contra orcaroru mera anarchice, ce se incercă antagonii si chiaru in contra legilor a le scote la tergu in favorea maghiarisarii? De ce nu remane in permanentia activa reuniunea politica nationale a romanilor in Transilvania', dupa cum era ea si sub decursulu alegerilor? Au n'are ea a se ingriji de apararea limbii in comuna si comitatul, candu amu ajunsu a fi intr'o completa anarchia, cu totala ignorare a indreptatirii de limba? Cate comune dupa lege si au dechiaratu prin protocollu limb'a de officiosa si cate suntu silite prin mera extralegali a scrie maghiaresce seu celu pucinu a alatura protocoleloru si traducere maghiara, ce neci legea de nationalitat nu impune? In cate comitate se exercéza dreptulu de limba, deca nu perfectu egale, dupa cum ni se curvine, celu pucinu, precatunii lu indreptatiesce legea? Si deca nu, de ce se nu passim pe facia reconstituiti si disciplinati in reuniunea generale politica nationale, intru unu cugetu si intr'unu simtii? Eca fratii nostri romani Aradani cum pasiescu de cu demnitate in contra anarchicelor probe de maghiarisare; eca o mera demna de o reuniune politica nationale, luta din partea presidiului reuniunei romane politice din comitatulu Aradului pentru care a sositu tempulu a se intreprinde fara amanare unu facu simile cu tota promititatea si seriositatea, ce o receru mesurale esite in mai multe locuri spre asuprirea dreptului de limba?

Asteptam respunsuri conscientiose despre sta-

rea si contielegerea comitetelor reuniunei nostra nationali politice de prin tota comitatele, cum stau romanii in comune si comitate cu respectarea dreptului de limba, si deca stau reu, de ce nu patiesce respectivulu comitetu restauratu sub timpulu alegilor in cointielegere cu celealte tota de prin alte comitate, districte si scaune? Au facutu, cum facura bravii romani aradani in cerculariulu din 16 Februarie an. c.? Si deaca nu, cum voru da sama viitorului despre neglegerea oblegamintei celei mai sante nationali? Se ceteriu si se facem ce dice

Cerculariulu Reuniunei politice nationali a romanilor din comitatulu Aradului:

„P. T. Domnule! Vice-comitele comitatului nostru, prin ordinatiunea sa, ddatulu 4 Februarie a. c. nrulu 1081/783 a emis una ordinatiune, pre calea preturelor cercuali, catra tota comunale romane, unde limb'a officiosa, in trebile oficiolatu lui comunala, este limb'a romana: „ca de ici incolo, protocolele siedintelor corporilor representative comunale, in obiectulu preliminarului si socotitorul comunali, — se se duca si se se faca nu numai in limb'a romana, ci deodata, fracto margine, si in limb'a maghiara, — provocanduse la §-lu 5 art. XLIV. din 1865/8 ce suna despre egalitatea de nationalitate.

Totu acelasi Vice-comite a mai emis ordinatiuni speciali, sub nrulu 387/872, catra comunitati, prin cari respingandu-se statutul comunala redigeatu in limb'a romana, li impune ca acel'a se-lu substerna pentru provedere cu clausul'a de aprobar.

Fiindu ca aceste ordinatiuni stau in contrarietate evidenta cu legea despre egalitatea de nationalitate si cu usulu legalu de pana aci, si astfelui se potu privi de incercari fortate spre scrisuirea dreptului de nationalitate si limb'a comunelor romane: — acesta grabim a te face atentu pre P. T. Domn'a ta, ca punendu-te de locu in coatingere cu Antisti'a comunala si cu membrii corporului representativu comunala, se midilocișci in data conchiamarea unei siedintie estraordinarie a representantiei comunale, unde luandu sub desbatere cestiunea, se decideti contra ordinatiunilor amintite ale Vicecomitelui, — „remonstratiune, even-tual minte appellata“, in care se cereti ca Dlu Vicecomite se -si revoca de sine aceste ordinatiuni, contrarie legilor si autonomiei comunale, era in acel casu, candu n'ar' voi a le revocá, se privesc remonstrarea de appellata si se o substerna la Inaltul Ministeriu reg. ung. alu trebilor interne, — din urmatorie motive:

1 Fiindu ca aceste ordinatiuni au de scopu, returnarea usului legalu de pana aci in privintia limbii officiose in afacerile comunale, si au tendinti'a de a servi pe viitoru de regulativu, dñulu. Vicecomite n'a fostu si nu este competitente de a emite astfelui de ordinatiuni, ce nu se tenu strinsu de administratiunea jurisdictiunei, ci taia in autonoma comunala si in legea despre egalitatea nationala.

2 §-lu 5 alu art. de lege XLIV. din 1865/8 — nu se poate aplică nici de catu asupra usului limbii officiale a comunelor, ca-ci acel'a apriatu si eschisivu se referesce numai la oficialii jurisdictionali, si nici de catu la comune.

3 Art. de lege XLIV. din 1865/8 in §-lu 20, dreptulu de a se alege si decretá limb'a officiala a protocoleloru si manipulare la comune, l'a datu eschisivu si neconditiunetu adunarilor comunali: asia der, nici Iurisdictiunea nici Vicecomitele n'au amestecu legalu in acesta cestiune autonoma a comunei, — mai alesu.

4. §-lu 22 alu aceleiasi legi, erasi curatul si neconditiunatu indreptatiesce comuna', spre a-si da esibitive sale, nu numai la jurisdictiune, ci chiaru si la guvernulu tieri in limb'a sa propria de manipulatiune. Dreptu aceea

5 Fiindu ca limb'a officiala a comunei este eschisivu limb'a romana: ordinatiunile Dlu. Vicecomite suntu neindreptatite si nelegali, si comun'a cu cea mai mare intristare a luatu scire despre aceleas, mai vertosu candu.

6. Usulu limbii romane ca officiale, susta dejă de 10—11 ani pe la comunitatile din Comitatulu Aradului, fora ca pana aci se se fia aretatul pede-cile si necesitatea motivata in ordinatiunile Dlu. Vicecomite, — care motivatiune in se catu e de neconvenienta facia de legile sustatorie, cu atata e de neintemeiata, candu pentru voi a si comoditatea unorou individi din Comisiunea permanenta jurisdictiunala, — voiesce nimicirea dreptului celui mai santu de nationalitate si limb'a a intregei popora-

tiuni romane din acestu Comitat, care poporatiune in numeru de vre-o 190,000 face aprópe 4/5 parti a poporatiunei intregi. Déca Domnii din comissiunea permanenta, voiescu se fia distinsi cu acésta puse-tiune onorifica, poftim, invetie limb'a poporului, — déca nu, apoi dè locu altora!

Pre temeiulu acestor'a, cu cea mai profunda umilitia, se róga antist'a si corpulu representativu communalu: că inaltulu Ministeriu reg. ung. de interne se binevoiesca a nulificá ordinatiunea dlui vice-comite, ddtulu etc. indrumandu-lu la respec-tarea §§. loru 19 si 22 a legei XLIV. din 1865/8.

Apelat'a apoi in 15 dile de la primirea ordi-natiunei respective, subscrisa de judele si nota-riulu comunalu, in numele corpului representativu, se o indati pretorelui cercualu pre langa comitiva separata, cu rogare se o substérrna la oficiulu de vice-comite.

Caus'a e pré momentósa! De locu la acésta prima incercare **trebule** se ne opunem cu tota gravitatea, ca mai apoi pote fi tardiu. Deci o recomandam de nou in atentiunea si zelulu Dom-nieloru Vóstre!

Aradu 16 Februaru 1863 st. n.

Presidiulu reuniunei politice a tuturor romanilor din comitatulu Aradului.

Se nu mai amanamu unu minutu spre a ne punem si noi pe petiorulu celu mai disciplinatu alu reuniunei nóstre politice nationale spre a ne, apera cu demnitate legale drepturele si pretensiunile.

Ignorari din ura nationale.

Nocrichu 1873.

Dorere, ca nu me afu in aceea placuta stare de a ve impartasi lucruri imbucuratórie, de vreme ce noi inca nu amu ajunsu inca imperati'a oftatei egale indrepatatiri.

Preutulu nostru Grigoriu Maeru, unu omu ser-gitoriu este de vr'o cativ'a ani denumitu de protopopu peste scaunulu Nocrichiului si si alu Cincu-lui mare.

Acésta servitiu lu silesce férte adese a calatori prin protopopiatu si a petrece si in dile de dumineca si serbatória ofara de orasiulu nostru, fora că se-si substitueze loculu prin altu preutu din vecinatate.

Asia s'o intemplatu si in diu'a de st. Nicolae, ca prea cinsti'a sa au absentatu dela beseric'a nóstra, in care nu s'a tienutu sant'a liturgia la s. Nicolae.

Dupa finirea servitiului divinu fara liturgia, doi carturari besericesci au venit in colisiune cu spusulu cazanii, incepndu ambii odata cazan'i. — Din acesta impregiurare s'a nascutu formalu scandalu in beserica, pana candu unulu alu treilea a opritu pe ambii carturari dela cazania, si apoi fara acésta edificare ddisca amu esitu din beserica sub sgomotu mare, ca-ce protopopés'a au inceputu a ne blastema si stigmatisa de ómeni fara de lege etc. etc. . . .

Io retacu gratulațiunile esprimate persoñei protopopului nostru, si lu rogu in numele celoru laliti ce consentu cu mine, că se faca bine pre venitoriu, se-si imprimésca detorinti'a lui că popa alu nostru, ori se se substituez, candu se duce in calatoriaj, ca-ce asia numai potemu suferi.

Trecundu preste acestu intermezzo, facu cuno-scutu, cumca de jude cercuale in Nocrichu s'a denumitu fostulu subjude Sachsenheim, altumintrea din Rupea.

La postulu de subjude: atragemu atentiunea competitintilor la circumstarea, ca populatiunea ace-stui cercu este romana in cea mai mare parte, din a careia sinu au esitu dlu. I. Tecontia, fostu se-cretariu, Maniu Visantiu si Iuonu Zaharia, barbati apti si toti proovediuti cu calificatiunea de judeciu, si postulamu pre basea legii, că acesti barbati inca se fia propusi inaltului ministeriu spre a fi unulu dintre ei denumitul de subjude, ca-ce asia cere dreptatea si chiaru eclatantele interesu alu statului. — Totu atare cumpena a dreptatii se cere a fi obser-vata si cu respectu la vecinulu nostru scaunu Cincu-mare, unde inca posedemu pre uniculu romanu in-

digénu calificatu cu numele Branisce, care pana acum inca nu fù denumitul (?) —

Sasii nostri suntu angusti de anima, ceea ce au dovedit u si in confiuculu din anulu treo. cu respectu la drépt'a nóstra cerere si cu respectu la interpretatiunea instrumentului de donatiune, facutu in an. 1850 pentru dotarea scóelor si scolarilor din fundulu regiu, ca acesta dotatiune de 52 de mii in privint'a stipendielor se se estinda si asupr'a studentilor celorulalte confesiuni din fundulu regiu. —

Maioritatea conflucsului, desi trebui se fia con-vinsa de argumentele dlui Pacurariu, vota contra propunerii facute de deputatii nostrii nationali. —

Cu acésta purtare au dovedit u sasii, ca cumu pricepu ei, purtatorii de cultura in Oriente, egalita-te de dreptu in folosirea de drepturi, si beneficiuri. — Ei suntu mai aplecati spre nedreptate, decatu maghiarii, cu carii mai curundu ne vomu impacá decatu cu sasii, carii voiescu a forma unu statu deosebitu in statu. — Ei o mana de ómeni se pote peste 200 mji de romau de nasu, aratanduse ne-aplicati a ne face si pre noi partasi la bine si be-neficiuri, precandu din contra ei pana acumu tota greutatile publice le abatu mai tare pre spatele romanilor, pre care nu-lu voru ei ai ajutá se insinuteze, că si ei, ci ii róde la anima, ca-ce vedu, ca ei nu-lu potu sugrumá se péra odata. —

Astepte sasii, ca döra va veni apa si pre mó-r'a nóstra, si atunci ne vomu trage séma cu dloru altamente, ca ci acum'a nu voiescu se ne cunóasca.

Óre cu dreptu tragu popii cei sasesci despa-gubirea despre decima, carea si romanii o au plati-tu, — cu miile — numai in pung'a loru? Óre nu va veni vremea, că se se cunóasca si respecteze dreptulu romanilor si in acésta directiune? Óre nu de pre pelea nóstra s'a adunat in mare parte ave-rea universitatii, dela care, fora dreptu ne eschidu prudentii si circumspectii sacsoni, carii, déca regimulu ii calca numai pre cate unu ochiu de gaina, sriga: Zu hilfe, si suntu in stare a porni Germania intréga asupr'a regim. actualu, care i tractéza că pre nesce papusi de resina! —

Noi romanii, cari i cunóscem pana in sufletu si suntemu satui pana in gutu de siretiile loru sa-sesci, trebue se pasimu in modu solidariu in contra unoru pantofagi sasi, ca de nu, aci in vétr'a nóstra, unde ne au aflatu ei cu inpielitatu de „Andreane“ ne eschidu dela tota drepturile si nu voru se as-culte de legea positiva Art. LIII §. 23 din anulu 1868.* — Ei i dau alta explicatiune diversa de a-deveratulu ei intielesu. —

Apoi dómne, déca vreunu romanu este denu-mitul la vreunu postu insemnatu, precumu erá mai deuna-di dlu I. Macsimu, tiepá sbierandu si trem-bitia in lumea intréga, ca romanii li se preferescu si loru li se face mare nedreptate!

Vedi dómne, abuna óra tribunalulu din Sighi-ghisiora, unde ei s'o gramaditu, de afara de pre-siedinte neci unu romanu nu fù denumitul, si noi trebue se tacemu, pre candu ei rabstescu mereu si acuma, ca-ce le au denumitul unu pre siedintede ro-manu. —

Neron.

P. S. Pre la noi cerculá cu vro luna mai nainte harthii de statu false de 5 fl.; si s'a arastatu mai multe persoñe, care s'a aflatu in pos-sessiunea acestor falsificate. Intre acesti arestatii erá si doi preuti din Sasauju si Torcl'a. — Fabri-cantele ar' fi in Maksa, cu numele „Hanko“. —

Idem.

*) Care ér' lu mai improspatamu spre a ne folosi de elu: „§ 23. In comune si orasie locuite din partea individilor de confesiuni religionarie diferite, cari comune dau din cass'a domestica spre scopuri besericesci seu in favórea órecarei scóle con-fessionali ajutoriá, din ajutoriále acestea fiacare con-fesiune religionaria, aflatáriá acolo, e a se impar-tasi dupa proportiune dréptă.“ Asta e de pretinsu forta resuflatu pana la regele. — Red.

Adunarea gen. a despart. II Fagarasianu
— alu **Asociatiunel** tienuta in 11 Fauru a. c. in Cincu-mare.

Reportulu cassariatului despart. II.

Onorata adunare generale! Fiindu insarcinatu din partea comitetului acestui despartamentu, din siedint'a tienuta la 8/2 a. c. — spre a dà ono-ratei adunare generale reportu detaiatu asupr'a lucrari si activitatei comitetului in privint'a fi-nanciaria, — mi iau libertate a relationá, ca des-partimentulu organisanduse la anulu 1870, — comitetulu prin organele sale administrative, pana la finea acelui anu a administrat la fondulu Asociatiunei, dela membrii ordinari, ajutatori si alti binefacatori sum'a de . . . fl. 136.— v. a.

In an. 1871 cu ocasiunea tie-nerei adunarei generale a Asocia-tiunei in Fagarasiu 8/8 s'a fa-cutu oferte in scrisu din partea unoru comune din districtu in suma de fl. 1800.— , , din care in fia-care anu se sol-vescu rate anumite, pana ce se va solvi intréga sum'a de susu, si ve-nitulu unui balu in bani parati cu fl. 205.50 , , apoi dela 2 membri ordinari su-me intregi à fl. 100 v. a. ob-le-gatiuni de statu fl. 200.— , , era tacse dela membrii ordinari ajutatori si alti binefacatori pana la finea anului fl. 1425.90 , ,

In decursulu an. 1872 tacse dela membrii ordinari ajutatori si alti binefacatori, precum si pri-sosulu dela fostulu comitetu aran-giatoriu din 1871, preste totu . fl. 372.35 , ,

Sum'a in decursu de 3 ani cu fl. 4142.75 , ,

Nu cu mai pucinu zelu a lucratu acestu co-mitetu pentru Academ'a romana de drepturi inflintiande, la alu carei fondu in 8 Augustu 1871 a oferit u venitulu concertului tienutu spre acelu scopu cu 241 fl. 90 cr. v. a. } fl. 247.90 v. a. si 1 galbinu 6 fl. } , , si dela unu membru una oblega-tiune de statu despre fl. 100.90 , ,

La 8/20 Fauru 1872 doi membri au oferit u cate una acti-unie a bancii transilvanie à 40 fl. v. austr. fl. 80.— , , era 11 membri s'a oblegatu a solvi in rate anuale in terminu de 5 ani fl. 609.— , , apoi cu ocasiunea tienerei adunarei generale in Veneti'a inf. la 3/15 Maiu s'a adunat si admi-nistrat bani parati fl. 66.— , , si cu ocasiunea celei tienute in Vistea inf. la 20 Octombrie 1872 dela 2 membri cate una actiune a bancei transilvanice a 40 fl. v. austr. fl. 80.— , , si bani parati fl. 32.— , ,

Deci pentru fondulu Academiei in 2 ani fl. 1214.90 , ,

Langa care adaugandu sum'a de mai susu in folosulu fondului Asociatiunei cu fl. 4142.75 , ,

Resulta sum'a totala de . . fl. 5357.65 , ,

Nicolau Cipu
cassariu.

Dela diet'a din Pest'a.

In Siedint'a din 24 Febr. a dietei pestane vorbi ministrulu de culte Trefort despre investiamen-tulu Ungariei si dise intre altele: Interesulu pen-tru cestiunile culturale cresce din di in di intr'unu modu imbucuratoriu. Regimulu trebue se'si fia consciu de scopulu sie'si prefis. De aceea va face propuner precise. Chiaru cu pericululu de a fi reu intielesu din partea on. case, facu propune-riile mele mai antaiu pentru universitate. Ne lip-sescu puterile investiatoresci. Trebuie se le chia-mamur din strainatate. Pericululu germanisatiunii nu se va mari prin aceea. Pericululu acesta se aduce mai iute prin lips'a de sciintia si de capi-talu. Prin aceea, ca se voru redicá institule de investimentu ambe pericole se voru micsiorá. Tote natiunile un'a dela altá au investiatu. Pote ca se

o aducem si noi asia de departe, ca se invetie altii dela noi (mare atentiu, aplausa moderata.)

Dér' intre tóte cuvintele: „Orce dispositiune inaintatòrie de cultur'a nòstra spirituale si do bunastarea materiale inaintéza totudeunadata si insemnatarea si ponderositatea **elementului maghiaru.** Alta: prin a dòua universitate maghiara din Clusiu dupa legile de concurintia, **scientia maghiara va inainta minunata.** In fine in numele sciintiei si alu culturei maghiare cere vro 10 mil. fl. Asia déra tesaurulu publicu imbogatitul de darile nòstre pentru cultur'a nòstra nationale se nu faca nemica? Numai pentru cea maghiara? E acésta egalitate tocma pe campulu culturei si alu luminarii. Se ne ingrigim de pele se ne pretendemu, ce ne compete ca natiune egalu indreptatita, partea cuvinita din ceea ce se da pentru cultur'a maghiara. Reuniunea politica romana credem ca nu va mai tacé. —

„Albina“ ne referesce, ca delegatiunea congresuale pentru afacerile de despartire ierarchica, s'a adunatu luni-a trecuta in nru completu la siedintia in Aradu. Sub presiedinti'a pré santiei sale dlui eppu Procopiu Ivacicoviciu s'a infacisatu — din Pest'a dd: Ant. Mocioni, George Ioanovicu si V. Babesiu, din Orade'a-mare dlu. protopopu S. Bica, din Lugosiu dlu. C. Radulescu, din partile Versietiului dlu. protopopu Inane Popoviciu, din Panciova dlu I. Balnosianu; lipsindu astfelui din intregulu numeru alu membrilor numai dlu. Sig. Popoviciu, astadi presiedinte la tribunalulu regiu de B. Ineu.

Cestiunile, de ale caror regulare s'a ocupatu acestu organu, au fostu, revisiunea actelor de despartire de prin comunitatele mestecate si complanarea unoru conflicte ce s'a escatu in privint'a aces-torasi acte.

In siedintie continue de luni si marti, nainte si dupa mediadi — tóte aceste cestiuni s'a deslegatu, remanendu formularea decisiunilor si punerea loru in aplicare.

Noutati diverse.

— Aici in Brasiovu, din localulu oficiului perceptoarului regiu ung. se furara in nòpte de luni spre marti 4700 fl., spargunduse ferestrele. Banii ce se pusesera intr'unu pulpitu, nu in cass'a de feru; fura prad'a lotrului, care inca nu s'a eruatu. Se audiea ad. inainte de furtu, ca s'a perduto dòue chiae dela perceptoaratu, si écca, ca successe si fur-tulu, ér' 2 chiai se afilara pe dupa diduri de catra unu honvedu. — Se facu cercetari dupa criminalu, care trebul se fia cunoscutu cu loculu, in care intrà cu mare cutediare in mediul cetatii, ca cum n'ar' mai pandi nime pentru securitate publica, pentru a carei sustinere damu atate dari apasatorie.

† Blasiu 24 Februarui 1873. Joi, in 20 ale curentei petreceram la mormentu in comun'a vecina Tûr pre Nicolau Begnescu, re-pausatu in etate ca de 50 de ani.

Nicolae Begnescu a fostu nascutu in partile sudostice ale tieriungurescii, de unde inca inainte de 1848 a venit in muntii apusani si s'a casatoritu acolo. Dotatu cu versu destinsu si maiestru in cautari la anulu 1848-9 ca unu alu doilea Tirteu iusufietia ostile romane la lupta pentru derepturile cele mai pretiose ale omului. Candu perfidulu Hat vani calcà hotiesce Abrudulu, tribunulu Begnescu numai cu mare necasu scapă de ghiarele lui. Intru asemene periclu fù elu si la Dev'a, vîra dupa intrarea moscanilor, candu acesti'a se retraseră dinante lui Bem.

Apoi s'a facutu prentu de legea orientale, si a fostu aplecatu la episcopi'a din Sibiu. Mai tardiu a trecutu la uniune si a propusu cantarile basericii si ritulu. Cardinalulu Viale Prela, pronunciul Falcineli si alti romani ce au venit la Blasiu in cele dòue misiuni ale papei, s'a farmecatu prin fromseti'a melodielor orientali cantate de Begnescu,

si si-au procuratu notele loru. — In fine fù parochu in Tûr.

Dedarea cu recurse mai abundanti si traiu liberu, dupa trecere restrangerea, inca se fia contribuita la stingerea timpuria a vietii acestei persone pré cunoscute in largulu Transilvaniei.

Fia-i tierin'a usiora!

— **Literariu „Revista scientifica“** pentru vulgarisarea scientielor naturali si fisice sub redactiunea P. S. Aurelianu si Gr. Stefanescu, anulu III. incependum dela 1-ma Februarui, va avea pretiulu abonamentul redustu la 15 lei platiti inainte pe totu anulu si, la 15 Februarui incependum, va cuprinde 24 côle in octavu si 12 stampe litografate negre si colorate, va adauge si cate unu suplementu pe luna de cate 8 pagine despre cestiuene agriculturei, comerciului si a industriei. Acestea diurnalul e unicu de acésta specie, care cu tota diliginta si petrundietatea varsa lumina pentru poporul romanu, pentru a propagă invetiatur'a din cestiuene naturali si fisice, in catu potomu dice, ca natiunea le va fi recunoscatora pentru mult'a lumina ce revarsa intre poporul romanu, intr'unu stilu netedu, rumpendu giati'a terminologiei pentru acestea cestiuene. Opulu se recomanda de sene. —

— (Papusioiu, cucurudiu priitoru) D. Nic. Daschieviciu prentu in Milisiautiu, ducatulu Bucovina, intr'o brusiorica descrie originea cartofilor adusi de Drake din America si a porumbului său cucurudiului (Zea Mais) adusu in seculu 17 din Americ'a, celu mai spornicu si mai bunu productu agricolu, intre altele dice, ca cucurudiulu are lipsa de celu mai multu gunoiu si se poate cultiva cu multu folosu, déca se pune cu cuibulu cate 2 grauntie cu sap'a pe aratura catu de sterpa, numai se se gunoiésca bine la cuibul, cu gunoiu catu de putredu. Dsa da consiliu, ca se se premenescă din candelu in candelu sementi'a cu semintia din tieri calde, de cea galbinu inchisa, numita c. dutonianu, care se cocete lesne si e din patri'a primitiva America, de unde dsa capatase numai 3 grauntia cu unu sfantiu dela unu oficiru ce servise in Americ'a la imper. Maximilianu, si plantandule cu ingrigire au inmultit soiulu, in catu acum are de acel'a la 300 de metri vienesi, din care poate vinde la doritori calitatea 1, unu punctu de Vien'a pentru pusu cu cui-bulu cate 1 sau 2 grauntie cu 38 cruciari v. a.; spre a fi semenatu aruncandu pe aratura cu 28 cr. si pentru hrana cu cate 18 cr. ér' pentru impachetare 2 cr. Va alatura si cate unu ciucalau, stuleu de cucurudiu spre a se incredintia cumparatorii. Adresarea se se faca, catra d. Nicolau Daschieviciu prentu in Milischautiu in Bucovina cu epistola francata. Se ne mai descidemu ochii si la probe imbutataitòrie, la inventarile lumii cultivate, ca sudoreea ni se va rebonifica prin multe successe prospere. Lucru, lucru, si ér' lucru, dér' dieu rationabilu, rationabilu si ér' mai rationabile decat pana acum. Nu numai dupa datin'a ruginita se intorcemu pamentulu si se aruncamu sementi'a p'aici in colo cu, déca va da ddiue; ca ddiue da mai multu sporiu la cei ce lucra pamentulu mai bine, mai rationabilu. —

— Monete antice se descoperira in padurea de Gaborian: 60 taleri de argintu din anii 1660 — 1690 din Germania, ceilalti din Polonia si Rusia.

— Dela prim'a Martiu va merge pe carulu de vaporu pe drumulu feratu dela Sibiu la Capusiu micu numai cate una data pe di, din causa, ca lipsescu passagerii. Camu asta sòrte voru avea caile ferate pe liniele departate de comunicatiunile dese ale comerciului celui mare. —

— Lotrii langa capital'a Ungariei pe drumulu Pest'a-Soroksár amenintia securitatea publica. In 8 Fauru 6 lotrii armati sarira in drumu la calatori, luandule carra, bani si multe lucruri. In 11 earasi sarira in drumu la 27 carra, si vrendu calatori a se apara, lotrii descarcara focuri si ranira 3 tierani, rapindule totu ce au afiatu.

— In 13 Fauru la Siklos in Ungaria unu lotru vinea peli. Unu negotiatoru ince primi unu telegramu din Cincibesericu (Pécs) facunduse atentu, ca peile, dintr'unu magazinu spartu in nòpte trecuta, poate se voru ivi de vendiare. Negotiatorul spaca pe venditoriul de peli la stram-

toria, care ince descasca revolverul in negotiatoriu. Lotrul dusu la judecatoria se deslarva, ca este unu criminalu esitu din carcere, la care se adâ 40 cersei si 10,000 fl., securitate. —

Sciri mai nóna.

In fine ajunsera si polonii la o decisiune. Clubul deputatilor galitani la senatulu imperialu a luatu conclusulu: se parasescă senatulu in data ce se va incepe desbaterea proiectului de reform'a electoralala. — Principele Georgiu Lobkovitz a predatu petitiunea boema monarchului. Subscriderile la petitiune, 250,000 la numeru formédia intregi volumine si se afa depuse in cancelari'a cabinetului imperatescu. — O fóia din Vien'a a adusu scirea ca br. Paul Sennyey ar' fi sositu acolo si ar' fi conferit cu federalistii Hohenvarth, cont. Clam-Martinitz s. a. Scirea acésta s'a reprodusu in tóte foile, in Pest'a a produsu mare sensatiune. „Pester Lloyd“ cere deslusire dela Sennyey, ér' „Ungarischer Lloyd“ declara, ca calatori'a lui Sennyey la Vien'a n'a avut a face cu politic'a, si ca elu nu l'ar' fi vediutu pe Martinitz de multi ani. Br. Sennyey poate se nu fi calatorit in cestiuene politice si cu tóte aceste dansuse ocasiunea se fi discutat ore intregi despre politica; de acolo, ca nu a vediutu de ani pe Martinitz nu urmeza, ca nu la vorbitu cu ocasiunea acést'a. —

In Camer'a din Bucuresci a presintatu guvernul unu proiect de lege pentru crearea de agentii politice in Rom'a si in Washingtonu cu scopu de a intari mai multu relatiunile politice si nationalu-economice ale Romaniei cu Itali'a si Nordamerica. Camer'a in data a si luat in consideratiune proiectulu acest'a.

In Bai'a Tusnadu

se da pentru Saisonu 1873 Restauratiunea sveitica de totu elegante, cu arenda, care este preveduta cu optu piece pentru inchiriatu, aceste suntu splendide mobilate, si preferende pentru comoditatea p. t. uspetilor.

Conditile se potu afa la Inspectorulu mosilor dominale Domnu Mihailu Szüts in Bikszadu prin posta Sz.-szt.-György. g. 3-3

Oieu de Matrice

séu in contra matricel (recelel).

Subscrisulu aduce la cunoscintia O. P., cumca oleulu amintit u avendu pana acum successulu celu mai eminentu, si ne mai auditu, fia matricia (raciala) catu de invecchita, efectulu e siguru; una sticla de 1 lotu din preuna cu instructiunea costa 1 fl. v. a., comandele se facu la subscrisulu in Blasius.

3-6

B. Fúlep.

Cursurile

la bursa in 24 Jan. 1873 stá asia:

Galbini imperatesci	—	—	fl. —	cr. v. a.
Napoleoni	—	—	8 " 71	" "
Augsburg	—	—	108 " 15	" "
Londonu	—	—	109 " 25	" "
Imprumutulu nationalu	—	74	—	" "
Obligatiile metalice vechi de 5%	71	—	—	" "
Obligatiile rurale ungare	81	—	—	" "
" temesiane	79	—	—	" "
" transilvane	78	25	—	" "
" croato-slav.	—	—	—	" "
Actiunile bancei	105	25	—	" "
creditalui	340	—	—	" "